

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Quinam gradus consanguinitatis absolutè dirimant matrimonium,
siue Iure naturæ, siue Ecclesiastico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

1. & 2. gra-
dus lineæ
rectæ iure
naturæ ir-
ritat ma-
trimoniū.

quomvis nō sit intrinsecē malum sicut mendaciū. In vlterioribus gradibus eiusdem lineæ probabili-
ter etiam est eodem iure irritum esse.

Prior pars est cōmunis sententia. Probatur de primo & secundo gradu: quia talis coniunctio re-
pugnat vsui matrimonij: nam reuerentia naturalis non permittit vt filius discooperiat turpitudinem matris, aut filia patris. Cuius signum est, quod vix vlla natio tam sit barbara, quin ab huiusmodi coniunctione abhorreat. Vnde Romani non per-
mittebant, vt filius vna cum patre eodem balneo laueretur, teste Valerio Maximo. Et Aristoteles de historia Animalium lib. 9. cap. 47. scribit camelos & equos non posse compelli, vt matribus mis-
ceantur.

Hæc con-
iunctio
non est in-
trinsecē
mala.

Aduerte tamen: non esse intrinsecē malum, vt videtur sentire Caietanus 2. 2. q. 154. art. 9. Nam per dispensationem diuinam, certo euentu, posset esse honestum: vt si genus humanum interiret, præter patrem & filiam: quomodo quidam excu-
sant filias Loth, Genes. cap. 19. v. 32.

Probatur Secundò: Lege finali si. de Ritu nuptia-
rum, vbi dicitur, Incestum iure gentium committit, qui ex gradu ascendentiū vel descendentiū vxorem duxerit. Et confirmatur: quia nepotes & neptes sunt veluti filij & filię; aui & auę sunt veluti pa-
tres & matres. Vnde similis est irreuerentia cum illis nuptias inire.

Tertius aut
quartus
gradus li-
neæ rectæ
etiam iure
naturæ ir-
ritat ma-
trimoniū.

Altera Pars est contra Dom. Sotum, qui putat tertium & quartum gradum in linea recta non esse iure naturę prohibitum. Sed communior senten-
tia Doctorum nobiscum tenet. Probatur ex lege citata, vbi nullus gradus ascendentiū & descen-
dentiū excipitur. Censet ergo eodem iure esse prohibitos. Et ratio est: Quia etsi in linea trāsuerfa censetur consanguinitas decursu generationum minui, tandemque euanesce-
re; non tamen ita sit in linea recta: nam in hac semper alter respectu alterius habet rationem principij & parentis, alter rationem filij & effectus. Principio autem & pa-
renti summa debetur reuerentia; imò eò maior, quòd principium est altius & vniuersalius. Quare Adamo, si inter homines veraretur, summa de-
beretur. Vnde Henoch, ex quo Noë & omnes homines post diluuium, cum venerit in fine muni-
di, nō poterit inire connubium: nam omnes sunt eius filię.

Henoch
non pote-
rit contra-
here, &
cur.

Dices Primò: Maior est propinquitās sanguinis inter Petrum & neptem ex fratre, quàm inter Pe-
trum & eius tritauiam: sed matrimonium inter Petrum & illam neptem non esset iure naturæ ir-
ritum: ergo neque cum illa tritauiā.

1. Obie-
ctio.

Soluitur.

Respondeo: Esse quidem maiorem propinqui-
tatem, si gradus numeremus, non autem absolutè: nam gradus illi sunt diuersi generis, vnde nō pos-
sunt inter se propriè comparari. Absolutè enim maior est propinquitās seu coniunctio inter Petrum & eius tritauiam, quàm inter Petrum & eius so-
rorem: illi enim habent se vt causa & effectus, hi verò vt duo effectus eiusdem causā.

2. Obie-
ctio.

Dices Secundò: In Leuitico non prohibentur nisi duo gradus lineæ rectæ, & Ecclesia solūm quatuor prohibet; quod signum est, vltiores non esse prohibitos.

Soluitur.

Respondeo: In Leuitico expressè quidem vlt-
teriorum graduum non fit mentio, quia censentur eadem lege prohiberi, qua primus & secundus; nam omnes sunt parentes & filij. Ecclesia etiam

vlteriorum non meminit, quia nunquam potest incidere casus, vt tritauius, qui est in quinto gradu, possit aut velit inire matrimonium cum trinepte.

Dico Tertiò: In linea trāsuerfa irritum est matrimonium iure naturæ in primo gradu, scilicet inter fratrem & sororem: in cæteris non est irritum.

Prior Pars est contra Caietanum supra. Et probatur Primò: Genes. 20. Abraham, cum peregrinus esset in Geraris, dixit Saram esse sororem suā, nempe vt Gerarita nescirēt esse eius coniugē: ergo tunc temporis apud Ethnicos cōmunis sensus erat inter fratrem & sororem matrimonium non posse constare. Nec obstat, quòd Abraham ibidem rogatus à Rege, quomodo dixisset sororem esse, cum esset vxor; responderit, Verè soror mea est, filia patris mei, & non filia matris mee, & duxi eam in vxorem: quia soror ibi vocatur consanguinea, scilicet neptis ex fratre; vt docet Iosephus lib. 1. Antiquitatum cap. 12. vel 24. Hieronymus lib. contra Heluidium, & in questionibus Hebraicis. D. Augustinus lib. 22. contra Faustum c. 35. vbi etiam ait, Scripturam testari, consanguineos & consanguineas fuisse antiquitus appellatos fratres & sorores. Sic & consanguinei Domini vocabantur fratres Domini. Sic Isaac in simili casu Rebeccam vocabat suam sororem, quæ tamen erat neptis ex patruale, Gen. 26. Simili modo Abraham potuit Saram appellare sororem, etiamsi esset neptis ex fratre. Dicit, filia patris mei; scilicet filia Thare, non immediate, sed mediante Aram fratre Abrahami, qui iam obierat. Vnde Auus erat illi loco patris.

163
Primus
gradus li-
neæ trās-
uerfæ irri-
tat iure na-
turæ.

Abraham
vocat vxorē
sororem

Probatur Secundò: Ex D. Augustino lib. 22. contra Faustum c. 35. vbi ait: Ex vtroque, vel altero parente natos necti coniugio non licebat, scilicet temporibus Abrahæ. & lib. 15. de Ciuit. cap. 16. inter cætera ait, Consuetudinem & sensum humanum etiam inter Ethnicos fraternæ connubia abhorre-
re, quamuis peruersis legibus concessa fuerint.

Probatur Tertiò: Quia Ecclesia nunquam legitur in hoc gradu dispensasse, nec vllus Sanctorū contraxisse. Quòd autem vitio generis humani fratres & sorores contraxerint, factum fuit Deo dispensante ob absolutam necessitatem.

Dices: Thamar cum à fratre vim pateretur, Obiectio
dixit fratri, Loquere ad Regem, & non negabit me tibi, 2. Reg. 13. ergo putabat tale connubium fieri posse.

Respondeo: Illam vel fuisse ignaram legis diu-
næ; vel hoc actu vim auertere voluisse. Certissi-
mum enim est tale matrimoniū fieri non potuisse, non solūm ob legem naturæ, sed etiam ob legem diuinam posituam tunc obligantem, & grauissi-
mā pœnā munitam.

Soluitur.

DVBIVM III.

Quinam gradus consanguinitatis absolutè diri-
mant matrimonium, siue iure naturæ,
siue Ecclesiastico?

Respondeo: Omnes consanguinitatis gradus
vsque ad quartum gradum inclusiue absolu-
tè dirimunt matrimonium. Patet hoc ex Conci-
lio Magno Lateranensi cap. 50. Prohibitio copula
coniugalis quartum gradum consanguinitatis & affini-
tatis de cætero non excedat: quoniam in vltioribus
gradibus iā non potest absque graui dispendio huiusmodi
prohiberi

164
Omnes
dirimunt
vsque ad
quartum
inclusiue.

prohibitio generaliter obseruari. Vbi aduerte: Olim prohibita fuisse coniugia vsque ad septimum gradum; vt patet ex multis Canonibus 35. quæst. 2. Sed Concilium ob grauissimas causas reduxit ad quartum. Post quartum enim, ob vitæ breuitatē, sæpē non cognoscuntur consanguinei. Vnde fiebat, vt sæpē in gradibus prohibitis, vel ex negligentia, vel ex ignorantia, contraheretur. Hinc scandala & lites.

Papa dispensat in linea recta non transuersa.

Ex dictis sequitur Pontificē in linea recta consanguinitatis non posse dispensare. In linea transuersa posse; præterquam in primo gradu. Hac de consanguinitate.

DVBIVM IV.

Quid sit Affinitas?

169
Quid Affinitas?

Respondeo: Affinitatem propriē esse propinquitatem ex copula carnali proueniētem. Adde, vel ex iure propinquo ad copulam.

Dico, Ex copula carnali: quia generatim ex omni copula, etiam fornicaria nascitur. Copulam voco actum consummatum, qui per se talis est, vt ex eo possit sequi generatio. Vnde ex copula steriliū nascitur affinitas, non tamen ex copula frigidorū.

Adde, Vel ex iure propinquo ad copulam: nam ex matrimonio rato, non consummato, nascitur etiā vera affinitas; vt dicitur declarasse Pius V. Antea tamen à plerisque Doctoribus non vocabatur affinitas, sed impedimentum iustitiæ publicæ honestatis. Rectius tamen vocatur affinitas; tum quia passim apud omnes censetur affinitas contrahi per ipsum matrimonij contractum; nam statim post contractum, nominibus affinitatis se mutuo compellant vir & consanguinei vxoris, vxor & consanguinei viri: tum quia per ipsum contractū vir & mulier fiunt vna caro, quasi in habitu; atqui ratione cōiunctionis in vnam carnem nascitur affinitas: tum quia non minùs dirimit Matrimonium, quàm si copula accessisset: tum denique, quia Concilium Trident. sess. 24. restringit impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ad primum gradum; hoc autem impedimentum se extendit vsque ad quartum.

Affinitas non caret parentelā,

Notandum Primò: Quosdam addere huic definitioni, *Omni carens parentelā*. Sed hæc particula non est necessaria, imò potiùs obscurat definitionem: potest enim affinitas superuenire consanguinitati; vt si frater committat incestū cum sorore, erit affinis alteri forori, & matri, & cæteris vsque ad quartum gradum.

166
Regula ad cognoscendos gradus affinitatis.

Notandum Secundò: Ad cognoscendos gradus affinitatis: Contrahi affinitatem inter virum & consanguineos vxoris, vel mulieris cognatæ carnaliter; & contrā, inter vxorem & consanguineos viri, idque in eo gradu quo erant consanguinei: v. g. si Petrus cognouit Catharinam, consanguinei Catharinæ in primo gradu, fiunt Petro affines in primo gradu; & consanguinei Catharinæ in secundo, fiunt Petro affines in secundo gradu, & vicissim.

Affinitas iam non parit affinitatem.

Notandum Tertiò: Olim si defuncto coniuge alter inibat secundas nuptias, nascebatur secundū genus affinitatis, scilicet inter consanguineos defuncti, & alterum coniugem cum quo superstes contrahebat. Si tertiò contrahebat, nascebatur tertium genus affinitatis. Verū hic modus contrahendi affinitatem sublatus est per Concilium Magnum Lateranense cap. 51. Vnde modo affi-

nitas non parit affinitatem; id est, persona, quæ mihi est affinis, non potest mihi alios affines accersere.

DVBIVM V.

Quoto gradu dirimit affinitas Matrimonium?

Dico Primò: Affinitas, quæ ex actu coniugali, vel ex matrimonio rato nascitur, est impedimentum dirimens vsque ad 4. gradum, siue in linea recta, siue in transuersa. De priore, quæ est ex actu coniugali probatur ex Capitulo *Non debet*, de Consanguinitate & affinitate, quod acceptum est ex Concilio Lateranensi cap. 50. Itē 35. qu. 3. sunt multi Canones hæc de re. Altera pars, scilicet de Matrimonio rato non consummato, probatur ex Capitulo *Si quis desponsauerit*, & quatuor sequentibus 27. qu. 2.

Dico Secundò: Affinitas, quæ ex fornicatione nascitur, dirimit matrimonium post Concil. Trident. tantummodò vsque ad secundum gradum inclusiue. Patet ex Concil. sess. 24. cap. 4. Sed quia Concilium solum dicit, *Matrimonium non dirimit ultra secundum gradum per talem affinitatem*, dubium esse poterat, vtrum saltem impediretur. Vnde Pius V. explicuit in 3. & 4. gradu per hanc affinitatem matrimonium non impediri; vt docet Nauarrus cap. 22. nu. 43.

Hic adde: Et si vir cognoscat consanguineam vxoris in 3. vel 4. gradu, non impediri petitionem debiti, vt respondit facultas Salmanticensis & Complutensis, teste Vivaldo; & colligi vti que potest ex Concilio Trident. suprā, vbi Conciliū ex fornicatione noluit nasci impedimentum ultra secundum gradum ad contrahendum. Vnde sequitur, neque etiam nasci impedimentum ad petendum debitū. Quando enim affinitas non repugnat matrimonio contrahendo, non potest etiam eius vsui repugnare, si matrimonio superueniat.

Petēs; Quid si Petrus cognoscat consanguineā Catharinæ in 1. vel 2. gradu, penitus ignorans esse eius consanguineam, nasciturne impedimentū respectu Catharinæ?

Respondeo: Nasci indubiè ad contrahendum cum Catharina matrimonium: non tamen ad petendum debitum si iam erat eius vxor, vt docet Castro lib. 2. de Potestate legis penalis cap. 14. Paludanus dist. 34. qu. 1. Victoria qu. 288. Sotus dist. 36. art. 2. Ratio est; quia in hoc casu nō posse petere debitum, est pena incestus: Nemo enim priuari potest iure in re quā possidet, nisi ob culpam: atqui hic non est culpa incestus, sed solum fornicationis vel adulterij. Impedimentum autem ad contrahendum potest nasci etiam sine culpa; quare cum hic orta sit affinitas, non potest contrahere. Confirmatur à simili: Si vir in necessitate baptizat filium vxoris suæ, non prohibetur petere debitum: tamen si esset concubina, non posset contrahere matrimonium cum illa, ob spiritalem cognationem.

DVBIVM VI.

Quinam gradus affinitatis iure natura efficiant Matrimonium irritum?

Dico Primò: In primo gradu affinitatis lineæ rectæ valde probabile est Matrimonium esse

167
Affinitas ex coniugio dirimit vsque ad quartum gradum.

168
Affinitas ex fornicatione dirimit tantum vsque ad secundum gradum.

Nec ultra impedit debitum petitionem.

169
Quale nascitur impedimentum, si nesciamus esse consanguineam.

170